

**RESTAURERING AV
KRONPRINS OLAV SLIPP**

Scalloway, Shetland

Anmodning om pengestøtte

I SCALLOWAY PÅ SHETLAND ligger et spesielt kulturminne, som symboliserer den forente innsatsen mellom nordmenn og briter, for å nedkjempe nazismen under den andre verdenskrig. *Kronprins Olav slipp* var en del av Shetlandsgjengens base på Scalloway. Den ble brukt for å vedlikeholde båtene, og var dermed en viktig forutsetning for Shetlandsgjengens evne til å løse oppdrag.

I dag har slippet et prekært behov for restaurering. Den ivaretas av Scalloway Museum, som har satt i gang et prosjekt for å samle inn penger til restaurering og bevaring av slippet. Prosjektet gjennomføres i Shetlandsgjengens ånd – som et samarbeid mellom krefter på tvers av Nordsjøen, i både Norge og på Shetland.

Scalloway var base for Shetlandsgjengen, som seilte i hemmelig trafikk mellom Shetland og det okkuperte Norge. De fraktet soldater fra Kompani Linge, etterretningsfolk, flyktninger, og militære forsyninger over Nordsjøen. Oppdragene ble i hovedsak løst med fiskefartøyer, for å vekke minst mulig interesse. På det meste var det 33 skøyter og 263 mann i avdelingen. De fikk sin første base i Lerwick, deretter Lunna Voe, før de ble stasjonert i Scalloway. De norske sjøfolkene ble innrullert i Den Norske Marine og ble etter krigen omtalt som Shetlandsgjengen. Den mest kjente av skipperne er Leif Larsen, bedre kjent som Shetlands-Larsen. I alt ble det gjort mer enn 200 turer mellom Shetland og Norge. 44 mann på 10 skøyter mistet livet i Nordsjøtrafikken.

De norske fiskebåtene ble utsatt for mye dårlig vær under overfarten til og fra Norge, og trengte reparasjoner og vedlikehold for å være operative. Jack Moore var mekaniker, og drev familiens båtverksted i Scalloway. Han hadde et meget godt samarbeid med nordmennene. Etter hvert ble firmaet frigjort fra arbeidet for Admiralitetet, og viet hele sin kapasitet til å betjene de norske båtene. På verkstedet jobbet åtte shetlandere og seks nordmenn, og arbeidsmengden gjorde at det raskt ble behov for å utvide kapasiteten.

I sin bok «Men bølgene er jo fri» skriver James W. Irvine:

«En slipp for å vedlikeholde båtene fikk høy prioritet. Howarth fikk bevilget 750 pund til å bygge slippet og senere også en brygge. Sammen med Jack Moore fikk han i oppdrag å bygge slippet. For at pengene skulle rekke til, ble det kjøpt inn brukte skinner fra Aberdeen, en brukt vinsj fra Fair Isle og motoren kom fra en havarert båt. Med dette var vedlikeholdsarbeidet samlet i Scalloway, og hadde kapasitet til å ta seg av de aller fleste reparasjoner. (...) Den 14. oktober 1942 kom Kronprins Olav på besøk. Han ble strålende fornøyd over slippet og at den hadde fått hans navn.»

David Howarth skriver i sin bok «The Shetland Bus» om kronprinsbesøket:

“His visit raised everyone’s morale to new heights. We had always felt ourselves that we were doing something worthwhile, and his interest and approval was an official confirmation of our private belief.”

Minneplaten om Kronprinsens besøk står fortsatt på veggen like ved slippet i Main Street Scalloway. Nå må denne slippet restaureres, for å kunne bevares som et minnesmerke fra Nordsjøfarten under krigen.

Det har alltid vært et godt vennskap mellom folk i Øygarden kommune og Shetland. Vi

må ikke glemme den vennskapelige mottakelsen nordmenn, kvinner og familier, som kom over Nordsjøen fra Vestlandet fikk, da de kom som flyktninger til Shetland under krigen.

Tidligere Sund kommune var vennskapskommune med nettopp Scalloway, og vennsapsavtalen videreføres nå av Øygarden kommune. Båndene vestover ble også styrket da Nordsjøfartmuseet ble opprettet i 1998. Siden da har museet hatt tett kontakt med kollegaene på Shetland.

Komiteen «The Shetland Bus Friendship Society», Scalloway Museum, har satt ned en prosjektgruppe ledet av Jim Young (se vedlegg), som vil gjennomføre en restaurering av slippet. Dette vil koste totalt cirka 1,3 millioner kroner. Scalloway Museum har selv bidratt med kr. 300.000. I 2020 ble det avsatt en sum på kr. 300.000 fra gamle Øygarden kommune til prosjektet i Scalloway.

Det trengs derfor nå cirka kr. 700.000 for å kunne gjennomføre prosjektet.

DET ANMODES DERFOR OM EN PENGESTØTTE, slik at prosjektet kan gjennomføres.

Privatpersoner, bedrifter og organisasjoner, særlig i Forsvaret eller med tilknytning til Forsvaret, anmodes om å bidra.

Norsjøfartmuseet vil administrere den økonomiske delen av denne innsamlingen. Museet stiller en konto til disposisjon, og vil senere overføre pengene til Scalloway Museum/The Shetland Bus Friendship Society.

Ditt bidrag kan betales til
konto.nr. 3624 67 33877
eller **VIPPS 586805**

Det er viktig å merke alle
innbetalinger med:
«Gave til slippen, Scalloway»

Venstre: Jakk, eller Jakk`en, som båten var kjent som i gamle Øygarden kommune, var den første båten som ble tatt opp på Kronprins Olav slipp i Scalloway i 1942. Båten, som var bygget i 1925, kom fra Senosen i Øygarden den 9. september 1941 med 15 personer (rømlinger) - deriblant Alfred Kristoffersen Misje, som ville delta i frihetskampen. De ankom Lerwick i Shetland den 10 sept. Alfred Kristoffersen tjenestegjorde i Den Norske Marine under krigen. Han ble dimittert 7. januar 1946 etter 51 måneders tjeneste.

Venstre nederst: Slippen tidlig 70 tall.

Høyre nederst: Ny Slippvogn bygget 1975.

Fremside: KNM Vigra på slippen.

Foto: Scalloway Museum.

